

Krystyna Leszczyńska, Wojciech Ziętara

Międzynarodowa konferencja "Współczesna socjaldemokracja europejska na przełomie XX/XXI wieku", Lublin, 22-23 września 2010 r. : [sprawozdanie]

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K, Politologia 17/2,
121-124

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Również na WSPiA odbyła się uroczystość zamknięcia obrad II Kongresu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej. Poprowadziła ją wiceprezes Towarzystwa prof. dr hab. Iwona Hofman, która po dokonaniu podsumowania całości imprezy, poprosiła każdego z kierowników sekcji badawczych o krótki bilans prac, a także o nakreślenie perspektyw dalszych badań, w szczególności o plany publikacyjne tekstów zaprezentowanych podczas Kongresu. Iwona Hofman zaprosiła również wszystkich uczestników na III Kongres PTKS do Krakowa. Na koniec podziękowała uczestnikom oraz wszystkim organizatorom kończącego się wydarzenia oraz uroczyście zamknęła obrady II Kongresu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej.

Krystyna Leszczyńska, Wojciech Ziętara, międzynarodowa konferencja *Współczesna socjaldemokracja europejska na przełomie XX/XXI wieku*, Lublin, 22-23 września 2010 r.

W dniach 22-23 września 2010 r. na Wydziale Politologii UMCS odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa na temat *Współczesna socjaldemokracja europejska na przełomie XX/XXI wieku*, którą zorganizował Zakład Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS oraz Stowarzyszenie Lubelszczyzna w Europie. Obrady stanowiły kontynuację zapoczątkowanego w 1998 r. przez prof. dr. hab. Edwarda Olszewskiego cyklu sesji naukowych na temat współczesnych ruchów politycznych. Dotychczas w jego ramach odbyły się następujące konferencje: *Chrześcijańska demokracja we współczesnym świecie* (1998); *Ideologia, doktryna i ruch polityczny współczesnej socjaldemokracji* (2000); *Ideologia, doktryna i ruch polityczny współczesnego konserwatyzmu* (2001); *Ideologia, doktryna i ruch polityczny współczesnego liberalizmu* (2002); *Doktryny i ruchy współczesnego ekstremizmu politycznego* (2003); *Ideologie, doktryny i ruchy narodowe współczesnego świata* (2005), które zaowocowały publikacją materiałów (także w języku angielskim).

Funkcję przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Konferencji pełnił prof. Edward Olszewski, a rolę sekretarzy powierzono dr Krystynie Leszczyńskiej oraz dr. Wojciechowi Ziętarze.

W konferencji udział wzięli uczeni z niemal wszystkich ośrodków akademickich w Polsce (m.in. prof. Andrzej Antoszewski, prof. Jerzy Jaskiernia, prof. Stefan Stępień, prof. Danuta Waniek, prof. Jerzy Wiatr, dr Rafał Chwedoruk). Natomiast Jan Marinus Wiersma (wiceprzewodniczący Partii Europejskich Socjalistów (PES) w latach 1999-2004), który z powodu choroby nie mógł uczestniczyć w obradach, swój referat przekazał uczestnikom sesji.

Przyjęto odmienną niż poprzednio formułę konferencji, zapraszając do uczestnictwa w obradach nie tylko naukowców, ale także praktyków, polityków lewicy (niektórzy z nich łączą obie te profesje) tak, aby dokonać swego rodzaju konfrontacji myśli naukowej z doświadczeniem politycznym grona działaczy lewicy od szczebla centralnego po struktury terenowe. Na sesję (w charakterze referentów i dyskutantów) przybyli Grzegorz Napieralski – Przewodniczący SLD; Leszek Miller (Prezes Rady Ministrów w latach 2001-2004) oraz liderzy i działacze terenowi partii politycznych należących do nurtu socjaldemokratycznego (SLD, UP, PPS).

Celem konferencji było: 1) przedstawienie i przedyskutowanie kwestii ideologii i doktryny socjaldemokracji, zmian programowych, wyzwań stojących przed tym ruchem politycznym w skali europejskiej; 2) wskazanie stanu organizacyjnego i miejsca socjaldemokratów w życiu politycznym Europy oraz poszukiwanie odpowiedzi na pytanie – jaka jest siła oddziaływania ruchu politycznego socjaldemokracji?; 3) zaprezentowanie i wskazanie na problemy nurtu socjaldemokratycznego w Rzeczypospolitej Polskiej w minionym dwudziestoleciu.

Obradowano w dwóch grupach tematycznych, które poprzedziła i zakończyła sesja plenarna. Otwarcie konferencji nastąpiło w czasie obrad plenarnych poświęconych *Przemianom i problemom socjaldemokracji europejskiej*. Jako pierwszy wystąpił Leszek Miller, Prezes Rady Ministrów w latach 2001 – 2004, który analizował znaczenie *Manifestu socjaldemokratycznego: Trzecia Droga/ Nowy Środek, Tony'ego Blaira i Gerharda Schrodera*. Premier zwrócił uwagę na uwarunkowania socjaldemokracji brytyjskiej i niemieckiej w momencie ogłoszenia Manifestu (1999) oraz przedstawił swoją ocenę programu. Zaprezentowana przez niego obrona dokumentu ideowego socjaldemokracji zachodnioeuropejskiej spotkała się z ożywioną reakcją uczestników konferencji. Kolejne osoby występujące na konferencji ustosunkowały się do oceny Premiera L. Millera. Znalazło to także swoje rozwinięcie podczas dyskusji na zakończenie obrad pierwszego dnia. Wśród przeciwników Manifestu znaleźli się prof. Jerzy Wiatr z Europejskiej Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Warszawie oraz prof. Kazimierz Kik z Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Kochanowskiego w Kielcach. Obaj w swoich wystąpieniach analizowali odpowiednio: transformację partii komunistycznych w socjaldemokratyczne w Europie Środkowo-Wschodniej oraz miejsce socjaldemokratów w procesach integracyjnych w Europie. W pierwszym dniu obrad wystąpił prof. Andrzej Antoszewski z Uniwersytetu Wrocławskiego, który dokonał analizy potencjału politycznego socjaldemokracji w Europie Środkowo-Wschodniej. Tymczasem prof. Jacek Wojnicki z Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku w swoim wystąpieniu skoncentrował się na wybranych partiach socjaldemokratycznych w regionie (Węgry, Słowacja i Słowenia).

Listę referentów pierwszego dnia konferencji uzupełnili: dr Agnieszka Latosińska z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, która przeprowadziła analizę transformacji Włoskiej Partii Komunistycznej, a mgr Michał Syska z Ośrodka Myśli Społecznej im. F. Lassalle'a we Wrocławiu przybliżył relacje między radykalną lewicą a socjaldemokracją.

Drugiego dnia sesji dyskutowano w grupach tematycznych. Panel pierwszy poświęcony był *Współczesnym partiom i organizacjom transnarodowym socjaldemokratów*. Panel drugi dotyczył *Nurtu socjaldemokratycznego w Rzeczypospolitej Polskiej (1989-2010)*. W pierwszym panelu wystąpił dr Jerzy Gryz reprezentujący Wyższą Szkołę Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie z referatem: *Szwedzki model socjaldemokracji*, który zwrócił uwagę na stopniowe przeobrażenia społeczeństwa szwedzkiego, odchodzącego od modelu państwa dobrobytu. Prof. Edward Olszewski z Zakładu Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS, Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji, przedstawił genezę, organizację, program oraz znaczenie Partii Europejskich Socjalistów. Dr Wojciech Ziętara skoncentrował się na relacjach Międzynarodówki Socjalistycznej i partii socjaldemokratycznych z Europy Środkowo-Wschodniej. Problematyka regionu znalazła swoje rozwinięcie w wystąpieniach dr. hab. Walentego Baluka z Uniwersytetu Wrocławskiego, który dokonał analizy partii socjaldemokratycznych w Mołdawii, Rosji, Białorusi i Ukrainie oraz mgr Pawła Pietnoczki, który rozwinął kwestie funkcjonowania socjaldemokracji

ukraińskiej na scenie politycznej. Po wysłuchaniu referentów odbyła się dyskusja, dotycząca skomplikowanych relacji w łonie socjaldemokracji na Ukrainie.

Obrady drugiej sekcji zostały opatrzone tytułem *Nurt socjaldemokratyczny w Rzeczypospolitej Polskiej (1989-2010)*. Prof. Jerzy Jaskiernia reprezentujący Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach w wystąpieniu na temat *Socjaldemokracy w procesie transformacji systemowej Rzeczypospolitej Polskiej* poszukiwał odpowiedzi na następujące pytania: – jakie piętno wywarła socjaldemokracja na procesie transformacji?; – jakie znaczenie dla tego procesu miał fakt, że siły socjaldemokratyczne dwukrotnie (1993-1997; 2001-2005) pozostawały u władzy?; – w jakim zakresie etos socjaldemokratyczny oddziaływał na kształt rozwiązań ustrojowych? – jakie znaczenie może mieć spadek wpływów socjaldemokratycznych dla dalszej ewolucji ustrojowej w Polsce? Należy podkreślić, że replikę uczonego poprzedziła ogólna charakterystyka nurtu socjaldemokratycznego w okresie transformacji, a także prezentacja głównych dylematów, jakie towarzyszyły temu procesowi. Dr Krystyna Leszczyńska z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wygłosiła referat zatytułowany *Socjaldemokracy w strukturach władzy Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej*, w którym dokonała analizy wieku, płci, wykształcenia oraz doświadczenia zawodowego osób „o lewicowej orientacji”, które po 1989 r. zajmowały kluczowe stanowiska w państwie polskim. Prof. Danuta Waniek z Akademii im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego zaprezentowała *Model przywództwa kobiet lewicy w praktyce politycznej lat 1989-2005*. Była minister z dużym znawstwem przedstawiła zarówno główne kwestie teoretyczne, jak i praktykę działania kobiet lewicy funkcjonujących w trójkącie: partie polityczne, parlament, organizacje pozarządowe. Z wystąpieniem profesor Danuty Waniek tematycznie korespondował referat *Problem przywództwa politycznego w polskich partiach lewicowych w Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej* wygłoszony przez dr. Macieja Hartlińskiego z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Zdaniem dr. Rafała Chwedoruka z Uniwersytetu Warszawskiego – autora artykułu *Idea bezruchu? U źródeł klęski postsolidarnościowej lewicy* – atrofia postsolidarnościowej lewicy spowodowała, że *de facto* jedynie ogólnokrajowe ugrupowanie socjaldemokratyczne zostało przekształcone w partię Sojusz Lewicy Demokratycznej. Według badacza słabość polityczna i chaos w szeregach „demokratycznych socjalistów” o solidarnościowym rodowodzie, zdominowanie polskiej sceny politycznej w XXI w. przez dwie formacje konserwatywnej prawicy, przyczyniają się do sytuacji, w której dziedzictwo postsolidarnościowej lewicy w większym stopniu stanie się elementem ciągłości ruchu socjalistycznego na ziemiach polskich, niż fragmentem dziejów i tożsamości demokratycznej opozycji w PRL. Wystąpienie mgr. Łukasza Danela *Zmierzch instytucjonalny oraz uwiąd programowy i intelektualny polskiej lewicy AD 2010* miało na celu „w miarę kompleksową”, co podkreślił jego Autor, analizę oraz opis aktualnego stanu rzeczy – tytułowego zmierzchu instytucjonalnego polskiej lewicy, a także towarzyszącego temu zmierzchowi – marazmu intelektualnego i programowego. Intencją doktoranta z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie była również próba odpowiedzi na pytanie, co musi się wydarzyć, aby lewica na powrót liczyła się w rywalizacji o władzę polityczną w Polsce? Dr Łukasz Tomczak z Uniwersytetu Szczecińskiego skoncentrował się na problemie *Członkostwo w polskich partiach socjaldemokratycznych – wymiar formalny i rzeczywisty*. Natomiast mgr Katarzyna Dziubińska-Wójcik przybliżyła uczestnikom panelu *Powstanie, działalność i miejsce w życiu politycznym Unii Pracy*.

Po dokonaniu sprawozdania z obrad panelowych przeprowadzono ożywioną dyskusję na temat współczesnej socjaldemokracji europejskiej. Główny organizator konferencji – prof. Edward Olszewski zapowiedział opublikowanie wygłoszonych referatów.

Karolina Burno, konferencja *Wokół idei Giedroycia*, Lublin, 22 października 2010 r.

Pod honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Bronisława Komorowskiego, 22 października 2010 r. w Lublinie odbyła się Konferencja Naukowa „Wokół idei Giedroycia”. W 10. rocznicę śmierci Redaktora i ustanowienia nagrody jego imienia, na Wydział Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej przybyli znawcy paryskiej „Kultury” z całej Polski.

Konferencję otworzył uroczyste Jego Magnificencja Rektor UMCS prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski. – „Temat, który jest dzisiaj tematem przewodnim, nie jest może szeroko znany, ale jego głębia, wartości, mają naprawdę wielkie i doniosłe znaczenie” – mówił we wstępie, po czym odczytał list Prezydenta Komorowskiego skierowany do uczestników sympozjum. – „Spuścizna po Księżcu Polskiej Polityki [...] to dziedzictwo, które ciągle powinniśmy pielęgnować i na nowo odczytywać, bo pasją życia Jerzego Giedroycia, sensem jego publicznej aktywności, była niepodległa Rzeczypospolita oraz Polska Racja Stanu rozumiana jako zobowiązanie do myślenia przekraczającego bariery wąskiego nacjonalizmu, jako szukanie tego, co narody zbliża a nie oddala od siebie” – pisał Prezydent. Wyraził on również nadzieję, że sympozjum nie będzie tylko próbą stworzenia historycznego bilansu, ale inspiracją do działania na forum zjednoczonej Europy. Znaczenie konferencji dla polskiej nauki podkreślała także prof. Ewa Maj, która powitała gości w imieniu Dziekana Wydziału Politologii UMCS.

Po słowie wstępnym ze strony środowiska akademickiego, głos zabrali przedstawiciele lubelskich władz i Kościoła. Swoje refleksje przedstawił Abp Józef Życiński, Metropolita Lubelski. Podkreślając wagę wyzwań, jakie Giedroyc stawiał przed Polakami, mówił o budowie chrześcijańskiego porozumienia pomiędzy Polską a Rosją. Wymieniając kwestie sporne, stojące na drodze ku pojednaniu, zaznaczył jednak, że marzenia Redaktora, by akt ten przybrał formę listu do biskupów niemieckich „Przepraszamy i prosimy o przebaczenie”, nie jest możliwy. – Strona moskiewska wyraziła od razu życzenie, aby nie podejmować trudnych kwestii historycznych i maksymalnie abstrahować od dążeń politycznych – tłumaczył w swoim wywodzie. O swoim osobistym spotkaniu z „Kulturą” opowiadała Henryka Strojnowska, wojewoda lubelski. Wspominając początki lat dziewięćdziesiątych, mówiła o żalu żywionym wobec Giedroycia, który pomimo zmiany systemu nigdy nie wrócił do Polski. Jednocześnie owe pretensje interpretowała ona jako dodatkową motywację walki z zapomnieniem o ideałach i wartościach ośrodka Maisons-Laffitte. Jej myśl kontynuowali Jacek Sobczak, wicemarszałek województwa lubelskiego oraz Adam Wasilewski, prezydent miasta Lublin. Prezydent Wasilewski wskazywał dodatkowo na symboliczne umiejscowienie centralnych obchodów rocznicy śmierci Redaktora. – Lublin jest miastem otwartym na Wschód. [...] Mam wrażenie, że jest to spełnienie idei Giedroycia – tłumaczył zgromadzonym